

Henning Larsen Architects AS
V/ Anne Fodnes Nordstoga
anne.nordstoga@henninglarsen.com

Drammen, 3. mars 2022

Dette brevet sendes på vegne av DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Oslofjordens friluftsråd, Naturvernforbundet i Buskerud, Birdlife Norge avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark.

Detaljregulering med konsekvensutredning for Drammen maritime senter Uttalelse FNF Buskerud

Vi viser til varsel om oppstart av arbeid med Detaljregulering for Drammensfjorden Maritime senter i Svelvik i Drammen kommune, og takker for muligheten til å komme med en uttalelse.

FNF Buskerud har vært på befaring i området med våre tilsluttede organisasjoner, samt Drammen sportsfiskere, Drammen friluftforum og lokale aktører. Med bakgrunn i informasjon vi blant annet fikk på befaringsen, ønsker vi å kommentere følgende temaer til planene:

- *Natur og biologisk mangfold*
- *Friluftsliv og allemannsretten*
- *Tiltaksplanen for Oslofjorden*
- *Krav til konsekvensutredning*
- *Kommuneplanens arealdel*

Natur og biologisk mangfold

Som det står i planbeskrivelsen så er det et stort biologisk mangfold og sårbare arter i området. Nedenfor presenterer vi en del data som beskriver dette nærmere.

Ålegrasenger

I vedlegg til planinitiativet Figur 10 s. 22 viser naturbase sine registreringer av ålegrassamfunn, og vi ser at det dekker store deler av planområdet.

I planinitiativet, figur 8 s. 12, står det i bildeteksten at «*det skal søkes løsninger som tar hensyn til naturmangfoldet. Bryggene tenkes lagt utenfor areal som er registrert som viktige ålegress-samfunn*». Videre står det at «*Forekomst av ålegress langs land vil hensyntas i utforming av bryggeanlegg for å sikre optimale solforhold og vekstvilkår*».

Det er vanskelig å se hvordan forslagsstiller har tenkt at bryggene kan legges utenfor ålegressområdet, og det er vanskelig å se for seg at ålegrasene ikke vil bli skadet i dette sårbare 100- metersbeltet ved bygging av ny båthavn.

Fakta om ålegrasenger og sjøgrasenger

«*Ålegras er som et kinderegg: det demper bølger og gjør oss mer beskyttet mot uvær, det er oppvekstområde for kysttorsk, viktig leveområde for flere arter, og det binder karbon fra atmosfæren*». Sitat Julie Alexandra Lie Pau, kommunikasjonsrådgiver Klimaetaten i Oslo kommune¹.

Rapporten «Potensialet for restaurering og reintroduksjon av ålegrasenger i Oslofjorden og mulighetene dette kan gi for klimatilpasning, karbonopptak og lagring»² er utarbeidet av NIVA (Norsk institutt for vannforskning) for Oslo kommune. Klimaetaten i Oslo kommune ønsket en utredning av kunnskapsgrunnlaget og kartlegging av muligheter for restaurering eller reintroduksjon av ålegrasenger i sine sjøområder, og hvordan dette vil påvirke karbonopptak og klimatilpasning i Oslofjorden. Vi mener at rapporten laget for Oslo kommune også kan brukes som data for Drammensfjorden på mange områder.

I rapporten til NIVA finner vi følgende:

«Friske ålegrasenger fungerer som en naturbasert løsning for klimatilpasning som gjør kystområdene mer robuste i møte med klimaendringene. For eksempel bidrar ålegrasenger til å

- i) opprettholde og beskytte et rikt biologisk mangfold som øker økosystemenes motstandsdyktighet mot effekter av klimaendringene;
- ii) beskytte mot konsekvensene av økt ekstremvær ved å binde sedimentene;
- iii) produsere oksygen som bufrer mot havforsuring. I tillegg bidrar ålegrasenger til å fjerne klimagasser fra atmosfæren.

¹ [Vil få tilbake livet i fjorden med restaurering av ålegrasenger \(klimaoslo.no\)](https://www.klimaoslo.no)

² [NIVA Open Access Archive: Potensial for restaurering og reintroduksjon av ålegrasenger i Oslofjorden, og mulighetene dette kan gi for klimatilpasning, karbonopptak og lagring \(unit.no\)](https://www.unit.no)

Ålegrasenger huser et rikt mangfold av alge- og dyrearter, både arter som utelukkende finnes i ålegrasenger og arter som bruker engene som skjulested, næringsområde eller oppvekstområde (som f.eks. torsk og ål). Også svaner og andre vadefugler bruker ålegrasenger som beiteområde

Ålegresset ved Knemstranda vet vi at også er leveområde for sjøørretyngel til flere ørretbekker i nærheten.

«Ålegrasengene produserer en rekke økosystemtjenester som primærproduksjon, beskyttelse mot erosjon, produksjon av oksygen, og rensing av vann for næringsalter. Sammen med de andre «blå skogene» (kystnær marin vegetasjon som ålegras, taeskog og tangsamfunn) har ålegrasenger stor betydning for klimaet ved at de tar opp og binder CO₂. Det er anslått at sjøgrasenger (ålegras og andre marine blomsterplanter) lagrer minst like mye karbon som tropiske regnskoger, og sammen med de andre blå skogene står for opp mot 33 % av karbonopptaket i havet, selv om de bare utgjør ca. 0,2 % av verdens havoverflate» (Röhr et al. 2018).

Sjøgrasenger er en truet naturtype globalt og undersøkelser i regi av NIVA tyder på en negativ utvikling i utbredelsen og tilstanden til ålegrasenger i Oslofjorden (Rinde et al. 2021). Overgjødning på grunn av høy tilførsel av næringsalter (eutrofiering), overfiske, formørking og utbygging i strandsonen er de antatt viktigste årsakene til denne utviklingen. Bevaring, restaurering og bærekraftig forvaltning av ålegrasenger er nødvendig for å opprettholde det biologiske mangfoldet som er knyttet til denne naturtypen.

Opprettholdelse og restaurering av ålegrasenger kan bidra til å redusere virkningen av klimaendringer og skape livsgrunnlag og økte forekomster av alger og dyr som er knyttet til denne naturtypen og til andre nærliggende naturtyper som påvirkes positivt av ålegrasenger.

Ålegraset vokser gjerne i grunne, beskyttede bukter, som samtidig er egnede områder for småbåthavner.

Strandlinjen er utbygd i store deler av Indre Oslofjord, noe som har fjernet egnet substrat og medført dårlige levevilkår for ålegraset. Vi ønsker ikke at tilsvarende skal skje i Drammensfjorden.

Bryggeanlegg og båter reduserer lystilgangen for ålegraset, og annen utbygging og aktivitet i strandsonen, som mudring, etablering av kunstige strender, forankring og hyppig båttrafikk kan videre skade og ødelegge ålegraset.

Det er kostbart og tidkrevende å restaurere ålegrasenger, men vi kan gjøre vårt for å opprettholde de vi har. Å bygge ny båthavn i dette området vil ødelegge for tiltakene.

Bløtbunnsområder

I vedlegg til planinitiativet Figur 9 s. 22 viser naturbase sine registreringer av bløtbunnsområder i strandsonen i planområdet. Hele planområdet består av bløtbunn.

Området er langgrunt med leirete bunn.

På befaringen la vi merke til flere døde fisker på land etter at områdene ble tørrlagt ved lavvann, noe som er vanlig ved bløtbunnsområder i strandsonen.

Bløtbunnsområder er viktige beiteområder og gjemmesteder for både fugl og fisk. Det er flere ørretbekker ved planområdet, og området brukes som gyteområde og gjemmeded for både ørret og torsk. Det er også fisket sik, brosme, sei og abbor i området.

Andre bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene de befinner seg. Vanlige arter er fjæremark, sandmusling, knivskjell, hjertemusling, pelikanfotsnegl, tårnsnegl, sjøstjerner og sjøpinnsvin, der flere arter lever nedgravd. Ofte kan områder med sterk bølgeaktivitet se helt livløse ut fordi organismene er veldig små og lever nede i sedimentet.

Norske bløtbunnstrender er også viktige for trekkende vadefugler». ³ Det er observert 180 fuglearter i området til naturreservatet Grunnane, og fuglene befinner seg også her.

Det er viktig strandeng og strandsump med stort naturmangfold i området. Det er vanskelig å se hvordan en ny båthavn kan hensynta naturmangfoldet i området med så mange arter som lever i bløtbunnsområdet.

Bilde: Bløtbunnsområde og strandeng i planområdet

³ [Bløtbunnsområder i strandsonen | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](https://hi.no)

En av flere ørretbekker som renner ut ved planområdet

Rødlistede arter

Ifølge planinitiativet er det kun registrert «områder med særlige naturverdier og forekomster av rødlistede arter sør for planlagt båthavn og vil ivaretas og ikke berøres». Ref. vedlegg til planinitiativ Figur 3, s. 19.

Ifølge artdatabanken er det registrert 17 rødlistede fuglearter i planområdet. Deriblant ærfugl, storskarv og makrellterne, samt flere truede måkearter (hettemåke, gråmåke og fiskemåke).

Vi mener at området bør undersøkes nærmere av naturforvalter før utbygger kan trekke denne raske konklusjonen. Som nevnt over, kan områder med sterk bølgeaktivitet se helt livløse ut fordi organismene er veldig små og lever nedgravd i sedimentet. Kart som naturbase og artsdatabanken er avhengige av at noen faktisk har undersøkt området, og merket av artene på kartet, for at de skal være oppdaterte.

Vi viser også til [rapporten fra Biofokus](#) som ble laget på oppdrag fra Svelvik kommune i 2018 i forbindelse med planer om oppgradering av friluftsområdet. Rapporten kartlegger det biologiske mangfoldet ved Knemstranda og viser til flere rødlistede arter.

Hovedkonklusjon fra undersøkelsene er at det planlagte tiltaket vil ha stor negativ betydelig for forvaltningsrelevante arter som opptrer i området⁴.

Naturreservatet Grunnane

Planområdet ligger rett ved naturreservatet Grunnane.

⁴ <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2018-35.pdf>

I planinitiativet står det følgende: «*Naturreservatet sør for Bokerøya på Grunnane grenser i dag til et industriområde i nord, og bryggeanlegget vil igjen ligge nord for dette. Det er med andre ord stor avstand fra naturreservatet til bryggeanlegget, med et industriområde imellom. Båttrafikk og aktivitet på bryggeanlegget vil ikke påvirke naturreservatet. Båtene som skal sørover, vil uansett måtte gå utenfor Bokerøya og i den vanlige skipsleden og passere Grunnane naturreservat som i dag*».

Vi mener at det derimot er kort avstand til naturreservatet. Økt båttrafikk, med støy og menneskelig aktivitet, vil helt klart påvirke både naturreservatet.

I henhold til Statsforvalteren er Grunnane naturreservat et av de best bevarte grøntområdene på Østlandet. Det bør kommunen være stolte av, og etterstrebe å bevare. «Det store gruntvannsområdet gir et godt livsgrunnlag for alger, vannplanter, snegler, krepsdyr og mark – fristende mat for mange vannfugler» ... Etter opprettelsen av reservatet er det et stort oppsving av fuglearter, som knoppsvane, gråhegre, grågås, kanadagås, ærfugl og storskarv⁵.

Friluftsliv og allemannsretten

I planområdet ligger Knemstranda, et statlig sikret friluftsområde. Knemstranda var tidligere en populær badestrand, men på grunn av dårlig vedlikehold er den ikke lenger like populær som badestrand. I planinitiativet står det at de ønsker å gjøre arealene mer tilgjengelige for allmennheten:

«Området skal i sin helhet gjøres tilgjengelig for allmennheten og brygger vil være fritt tilgjengelig for alle. Friområdet vil også gjøres mer tilgjengelig fra sjøveien. Ved etablering av småbåthavn vil det bli minst 20 gjesteplasser for allmennheten. Det ønskes å tilrettelegge for stupetårn på bryggene, samt badestiger og mulighet for allmennheten til å bruke bryggene til fising. Det ønskes også tilrettelagt for kyststi på landarealet innenfor planavgrensningen. Tiltaket vil også muliggjøre tilgang til badepark som vurderes etablert utenfor Knemstranda. En slik badepark vil styrke tilbudet til barn og unge».

Vi mener at en båthavn med 1000 båter ikke er forenlig med tilrettelegging for badeaktivitet. Området er også langgrunt, og for å kunne bade må man gå langt ut der bryggene med båter planlegges å ligge. For å anlegge stupetårn må man enda lenger ut i fjorden. Området er også for lite til at man skal kunne ha travel båttrafikk, kombinert med fiske fra land.

Knemstranda skal også i forkant av fylkessammenslåingen, blitt foreslått som å være en del av padleleden i Vestfold, med enkel overnatting i naturskjønne omgivelser. Denne planen er ikke i overensstemmelse med å opprette ny båthavn i området.

Selv om båthavnen skal være åpen for alle, innebærer den i praksis at allemannsretten reduserer for folk som nyter naturen i området.

Vi mener at kommunen satser bedre på friluftslivet ved å jobbe videre med temaplanen for friluftsliv og rekreasjon som ble utarbeidet i 2017:

⁵ [svelvik-grunnane-naturreservat-natur-i-vestfold-2014.pdf \(statsforvalteren.no\)](#)

Temaplan for friluftsliv og rekreasjon

Temaplan for friluftsliv og rekreasjon 2017⁶ ble opprettet av Drammen kommune som en del av en plan om å styrke lokaldemokratiet. I temaplanen står det følgende om Knemstranda som ligger midt i planområdet:

«Kommunen har i kommuneplanens handlingsdel planer om å oppgradere enkelte badeplasser og Knemstranda har et stort potensiale for tilrettelegging. Knemstranda er kommunalt eid, den er tilgjengelig for alle brukergrupper, har god adkomst og parkering, toaletter, gang og sykkelvei fra sentrum. I tillegg er det god plass, den kan utvides og det kan tilrettelegges for ulike grupper uten at det blir brukerkonflikt. Sjøområde er langgrunt og spesielt fint for familier med små barn. En gruppe lokale småbåteiere, holder en brygge på område i hevd. Det er lite konflikter knyttet til dette og det skaper tvert imot lokalt eierskap»⁷.

Av foreslått tiltak står det følgende: «Oppgradere Knemstranda med oppfylling, vegetasjon, etablere sandstrand og lekeapparater for barna, og normal skjøtsel og drift»⁸.

På denne måten vil kommunen bedre allmennhetens tilgang til strandsonen, og bidra til at området blir brukt av alle befolkningsgrupper, bedre enn om det anlegges båthavn her.

En oppgradering av friluftsområde må være i overensstemmelse med bevaring av det biologiske mangfoldet i området. I rapporten til Biofokus foreslår de følgende:

«Det anbefales å «parallellforskyve» det planlagte tiltaksområdet enten mot nord eller sør, slik at det i sin helhet havner utenfor det som i dag er lavvokst strandeng, og i stedet påvirker kun takrørområder og/eller skrotemark. Ifall det da også vil berøre mer artsrike strandengarealer (det finnes ifølge flyfoto noen slike både nord og sør for undersøkelsesområdet), bør disse undersøkes for biologisk mangfold før tiltaket iverksettes».

Tiltaksplan for Oslofjorden (Og Drammensfjorden)

Regjeringen lanserte «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden» den 30. mars 2021. Planen inneholder 63 tiltak og 19 punkter for nødvendig kunnskapsinnhenting for å bedre miljøet i Oslofjorden.

Tiltaksplanen for Oslofjorden er en ambisiøs plan med formål om å ivareta biologisk mangfold, natur, allmennhetens rett til et allsidig friluftsliv og muligheten til å opprettholde fiske og næringsliv i fjorden.

Medlemmene i Osloregionen har ulik tilknytning til Oslofjorden, enten som kystkommune eller innlandskommune med vassdrag som drenerer til Oslofjorden. Kommunene har en viktig rolle og et ansvar for gjennomføring av flere av tiltakene. I opprettelsen av Oslofjordrådet er det også viktig at Drammen kommune engasjerer seg i dette arbeidet, og planlegger for at også Drammensfjorden implementerer tiltaksplanen for Oslofjorden i sitt arbeid med å bedre blant annet Drammensfjorden.

⁶ [MergedFile \(drammen.kommune.no\)](#)

⁷ [MergedFile \(drammen.kommune.no\)](#)

⁸ [MergedFile \(drammen.kommune.no\)](#)

Vi synes det er bra at planinitiativet inneholder miljøinitiativer for å være en «grønn marina» med elektriske utleiebåter, ladestasjon for elbåter etc. Kommunen bør allikevel sette som et krav at alle nye marinaer skal inneholde en plan for mottak og tømming av septik, og anlegg for miljøvennlig båtvaske. Disse tiltakene vil også være i tråd med tiltaksplanen for Oslofjorden.

Drammen kommune bør også se på mulighetene for å opprette en egen tiltaksplan for Drammensfjorden, med base i NIVA-rapporten som ble laget på oppdrag fra Fylkesmannen i Buskerud allerede i 2005.⁹

Krav til konsekvensutredning

I planinitiativet står det følgende:

Tiltaket anses å utløse krav om konsekvensutredning uten planprogram. Temaene som vil bli spesielt viktige i konsekvensutredningen er tilpasning og hensyn til omkringliggende miljø, hensynet til naturmangfold i sjø og på land, friluftsliv og landskapstilpasning i forhold til spesielt nær og fjernvirkning.

Vi ber om at det er kommunen som bestiller konsekvensutredningen, og ikke utbygger. En konsekvensutredning på oppdrag fra utbygger skaper ikke tillitt til at utredningen er hundre prosent objektiv. Våre organisasjoner sitter også på mye kunnskap om natur og friluftsliv, og kan være behjelpelige med å utrede området.

Kommuneplanens arealdel

I den gjeldende arealdelen til tidligere Svelvik kommune står det følgende:

«Svelvik kommune har som mål å forvalte spesielt verdifulle arealer på en bærekraftig måte, slik at de også er til glede for framtidige generasjoner ... Kystsonen er prioritert som et område av nasjonal betydning, og det foreligger både nasjonale og regionale føringer om en mer restriktiv arealpolitikk. I 100-metersbeltet skal det særlig tas hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser. Det innebærer at det skal svært mye til før dispensasjon kan gis til bygging i kystsonen»¹⁰.

I fremtidsbilde for 2027 står det at «badeplassene i kommunen er prioritert, ivaretatt og oppleves som attraktive»¹¹.

Vi kan ikke se at ny bådhavn med plass til 1000 båter er i tråd med kommuneplanens arealdel til tidligere Svelvik kommune.

Arbeidet med arealdelen med ny kommuneplan i Drammen kommune er nå i gang.

⁹ [NIVA Open Access Archive: Tiltaksplan Drammensfjorden - Fase 2 - Analyser av torsk og sjøørret \(unit.no\)](#)

¹⁰ [arealdelen-kortversjon_feb16.pdf \(drammen.kommune.no\)](#)

¹¹ [arealdelen-kortversjon_feb16.pdf \(drammen.kommune.no\)](#)

Kommunen må være kjent med FNs klimarapport som ble lansert 28. februar 2022, som konkluderer med at behovet for klimaomstilling og – handling aldri har vært mer kritisk enn nå.

I forbindelse med rapporten fra FNs klimapanel har regjeringen startet arbeidet med en ny stortingsmelding for klimatilpasning, der det jobbes for at kommunene også må planlegge og bygge for en annerledes fremtid. Ifølge regjeringen må vi planlegge for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet for klimaendringer¹².

Vi forventer at Drammen kommune tar klimarapporten og den nye stortingsmeldingen på alvor, og gjør sitt beste for å prioritere natur og friluftsliv i arealplanleggingen. I et natur- og klimaperspektiv mener vi derfor at planene om Drammen maritime senter ikke kan iverksettes.

Vi støtter også, og viser til, egne innspill innsendt fra:

Naturvernforbundet i Buskerud
Oslofjordens friluftsråd
Drammen friluftforum
Drammen sportsfiskere

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud

¹² [Ny strategi for å møte klimaendringene - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)